

Het verwijt, dat men op die wijs *ougeestelijk* zou worden, schrikke daarbij niemand af. Eer omgekeerd leidt het *geestelijke* juist schade, indien ge de ordinantiën Gods niet eerbiedigt, waardoor ook op kerkelijk terrein onderscheid is gemaakt tusschen de *ziel* der kerk, als we ons zoo mogen uitdrukken, en haar *lichaam*.

Maar bovendien, ge *kunt* de door Voetius gemaakte beperking niet wraken, zonder ongemerkt op de lijn *van Rome* te komen. Vergeet toch nooit, dat in de onderscheiding tusschen de onzichtbare binnenzijde en de zichtbare buitenzijde der kerk het principale stuk onzer belijdenis ligt, waarmede onze vaders tegen Rome zijn opgetreden.

Rome heeft die onderscheiding *niet* gemaakt, en toen ze gemaakt wierd, die gewraakt. *Haar* beweren is juist dat de uitwendig-zichtbare kerk zelve het Lichaam van Christus is, en dat uit dien hoofde alles wat van het mystieke Lichaam van Christus geldt, ook geldt van de kerk van Rome. Vandaar dat in Romes kerk de „leeken“ evenmin iets te zeggen hebben, als wij in den dag der heerlijkheid iets zullen te zeggen hebben in de hemelsche kerk. In die hemelsche kerk zal Christus onze Koning rechtstreeks alle ding zelf beheerschen, en zal er in ons geen andere lust zijn dan om te gehoorzamen aan zijn bevel. En zoo nu ook wil de Roomsche kerk, dat Christus' stedehouder op aarde rechtstreeks heel zijn kerk beheerschen zal, en dat de leden van het lichaam der kerk zijn stem onvoorwaardelijk volgen zullen. Deswege bepaalt Rome den kring harer kerk niet door de belijdenis, maar door een geestelijk *sacrament*, en houdt staande dat *alle door haar-zelve of door anderen gedoopten* rechtens onder de heerschappij van Christus' stedehouder vallen. En in verband hiermee moet de Roomsche kerk dan ook op het bezit van dwingende macht bedacht zijn; zoodat de burgerlijke Overheid, indien het Roomsche systema streng principieel wierd doorgevoerd, alle verzet van de gedoopten tegen den stedehouder van Christus zou moeten straffen. Heel dit stelsel sluit dan ook volkomen. Is het waar, dat de zichtbare kerk zelve het mystieke Lichaam van Christus is; en dat Christus op aarde een stedehouder heeft, die in zijn naam doet, wat hij zelf zou doen; dan is elke inneming van de leeken in kerkelijke zaken